

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Stanisław Kluza

Oskar Krzesicki

KONIUNKTURA W BANKOWOŚCI
październik-grudzień 2016

ISSN 2392-3733

Badanie okresowe nr 71

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz)
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor Naczelny)
Stanisław Kluza
Oskar Krzesicki

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
<http://www.sgh.waw.pl/irg/>

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2016

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3733

Nr rej. PR 18394

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w bankowości, realizowanego przez IRG SGH według metodyki opisanej na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
	1) Wskaźnik koniunktury w bankowości	7
	2) Wynik z działalności bankowej (netto)	8
	3) Warunki prowadzenia działalności bankowej	8
	4) Wielkość wypracowanego zysku	9
	5) Jakość portfela należności	9
	6) Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi	10
	7) Wielkość zatrudnienia	10
	8) Czynniki ograniczające rozwój banków	11
	9) Inwestycje kapitałowe	11
	10) <i>Spread</i> (rozstęp) między oprocentowaniem kredytów i depozytów	12
	11) Kurs PLN względem parytetu (koszyka walut).....	12
	12) Stopy procentowe NBP (ogólna tendencja)	12
	13) Ogólna sytuacja polskiej gospodarki	13
	14) Ogólna sytuacja sektora finansowego na tle polskiej gospodarki	13
	15) Wynik na operacjach <i>reverse-repo</i> (pomniejszony o <i>repo</i>)	13
	16) Poziom inflacji	14
	17) Realna podaż pieniądza	14
III.	SUMMARY.....	15

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W III kwartale 2016 r. wartość wskaźnika koniunktury w sektorze bankowym IRG SGH (IRGBAN) spadła, osiągając poziom -12,3 punktu. Wynik ten jest o 50,9 pkt. niższy od wskazania z poprzedniego kwartału, lecz wyższy o 7,1 pkt. przewidywanego przez banki przed kwartałem. Na spadek wartości wskaźnika koniunktury silnie wpłynęło pogorszenie się wyniku z działalności bankowej oraz wypracowanego zysku. Również wpływ wskaźnika zatrudnienia był negatywny. Spodziewane jest jednak polepszenie się sytuacji w bankowości w kolejnym okresie – wartość wskaźnika prognozowanej koniunktury wynosi +6,5 pkt.

2. W ostatnim okresie wynik z działalności bankowej (netto) podlegał znacznym wahaniom. W III kwartale 2016 r. wartość salda obniżyła się do +5,9 pkt., podczas gdy w II kwartale wynosiła +60 pkt. Obecny wynik okazał się zbliżony do przewidywań sprzed trzech miesięcy. Prognozy na kolejny kwartał wskazują na wzrost wyniku z działalności bankowej; wartość salda prognostycznego wynosi +25 pkt.

3. W III kwartale 2016 r., podobnie jak we wcześniejszym, wartość salda odpowiedzi na pytanie o warunki prowadzenia działalności bankowej była ujemna i wyniosła -11,1 pkt. Obecna wartość salda wskazuje na pogarszanie się warunków do prowadzenia działalności bankowej w nieco niższym stopniu niż w poprzednim kwartale. Bieżąca ocena jest bliska przewidywaniom sformułowanym w poprzednim kwartale. Spodziewane jest dalsze pogorszenie się (wartość salda prognostycznego równa -31,3 pkt.).

4. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość wypracowanego zysku wyniosła -17,6 pkt. i jest niższa niż kwartał temu o 84,3 pkt. Jest jednak o 35,7 pkt. wyższa od przewidywań wyrażonych w poprzednim badaniu. Z opinii respondentów wynika, że w kolejnym kwartale zyski wzrosną; wartość salda prognostycznego wynosi +13,3 pkt.

5. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o jakość portfela wzrosła, do poziomu -5,9 pkt., lecz pozostała ujemna. Po raz trzeci z kolei liczba banków, których jakość portfela się pogarsza, jest wyższa niż tych, w których się poprawia. Obecna wartość salda jest niższa od prognoz z poprzedniego kwartału (o -19,2 pkt.). Banki nie spodziewają się zmian jakości portfela w IV kwartale 2016 r. (wartość salda przewidywań wynosi 0).

6. Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi nie zmienia się. Wartość salda wyniosła 0 pkt. (tak samo jak w poprzednim kwartale). Ponad połowa banków (64,7 %) wskazuje na stabilizację w tym obszarze. Obecna wartość salda jest niższa od przewidywań z poprzedniego kwartału. Spodziewany jest wzrost zainteresowania usługami bankowymi w IV kwartale 2016 r. (wartość salda prognostycznego wynosi +12,5 pkt.).

7. W III kwartale 2016 r. banki po raz kolejny zadeklarowały chęć zmniejszenia zatrudnienia. Bieżąca wartość salda, -25 pkt., jest o 14,3 pkt. niższa od wartości w poprzednim kwartale. Jest również niższa (o ok. 13,5 pkt.) od oczekiwań z poprzedniego kwartału. Banki planują dalsze cięcia w zatrudnieniu w kolejnych kwartałach; wartość salda przewidywań wynosi -18,8 pkt.

8. W III kwartale 2016 r. przeciętne odczucia respondentów ankiety, dotyczące dolegliwości barier w działalności bankowej, nie uległy znaczącej zmianie. W grupie barier na pierwszym miejscu znalazły się obciążenia podatkowe (77,8 %, nieznaczny wzrost w porównaniu z poprzednim kwartałem), następnie bariery prawne (72,7 % wskazań, niewielki wzrost względem poprzedniego badania) oraz bariery związane z niedostatecznym popytem na usługi finansowe (61,1 % wskazań). W kolejnym kwartale rozwój banków najprawdopodobniej będzie powstrzymany przez te same czynniki.

9. W III kwartale wartość salda odpowiedzi na pytanie ankiety o wielkość inwestycji kapitałowych wzrosła względem poprzedniego badania o 17,6 pkt. (wobec 0 pkt. poprzednio). Banki przyspieszają odbudowę swoich pozycji inwestycyjnych. Obecna wartość salda jest wyższa niż przewidywana przed kwartałem (również o 17,6 pkt.). Prognozy respondentów wskazują na dalszy wzrost inwestycji kapitałowych w kolejnym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi 18,8 pkt.).

10. Udział banków, które spodziewają się, że wielkość *spreadu* będzie się zmniejszać, obniżył się z 21,4 % do 12,5 %, a udział tych, które spodziewają się krótkookresowego jego wzrostu, wzrósł z 28,6 % do 43,8 %. Banki spodziewają się stabilizacji lub wzrostu *spreadu* w długim okresie. Obecnie 50 % badanych spodziewa się ustabilizowania się *spreadu* w horyzoncie 12 miesięcy; pozostali respondenci prognozują jego wzrost.

11. Ankietowani bankowcy najczęściej wskazują, że w krótkim okresie wartość polskiej waluty nie zmieni się (64,7 % badanych). Pozostali przewidują osłabienie się złotego. Opinie banków co do zmian wartości złotówki w długim okresie są podzielone – 35,3 % z nich spodziewa się aprecjacji, tyle samo przewiduje brak zmiany, a na możliwą deprecjację wskazuje 29,4 % respondentów.

12. Żaden z banków nie spodziewa się zmiany wysokości stóp procentowych w krótkim okresie. W dłuższym horyzoncie czasowym możliwa jest obniżka stóp (uważa tak 5,9 % ankietowanych), na prawdopodobny wzrost stóp wskazuje 17,6 %, a pozostałe 76,5 % banków przewiduje, że w perspektywie 12 miesięcy obecny poziom stóp zostanie utrzymany.

13. Od IV kwartału 2008 r. większość ankietowanych banków niezmiennie przewidywała utrzymanie się aktualnej sytuacji gospodarczej w kraju. Podobne opinie ujawniają się również w prognozach dotyczących IV kwartału 2016 r. Odsetek respondentów spodziewających się braku jakichkolwiek zmian sytuacji gospodarczej w krótkiej perspektywie wynosi 76,5 %. Pozostałe banki wskazują na pogorszenie się (17,6 %) lub poprawę sytuacji gospodarczej (5,9 %). Należy się zatem spodziewać utrzymania się gospodarki na dotychczasowej ścieżce wzrostu. Prognozy długookresowe również wskazują na stabilizację (81,3 % bez zmian, 18,8 % poprawa).

14. W ostatnim okresie sytuacja sektora finansowego na tle innych sektorów gospodarki zaczęła się gwałtownie pogarszać. Obecnie, ósmy kwartał z rzędu, odsetek banków negatywnie oceniających sytuację sektora finansowego przewyższa odsetek tych banków, które oceniają ją pozytywnie. Odsetek respondentów przewidujących brak jakichkolwiek zmian sytuacji sektora w krótkiej perspektywie wynosi 52,9 % (w poprzednim kwartale 37,5 %). Pozostali są pesymistami (47,1 %, w poprzednim kwartale 62,5 %). Żaden bank nie spodziewa się poprawy. Przewidywania długookresowe są jeszcze bardziej pesymistyczne – 47,1 % przewiduje brak zmiany, a 52,9 % pogorszenie się sytuacji sektora bankowego względem pozostałej części gospodarki.

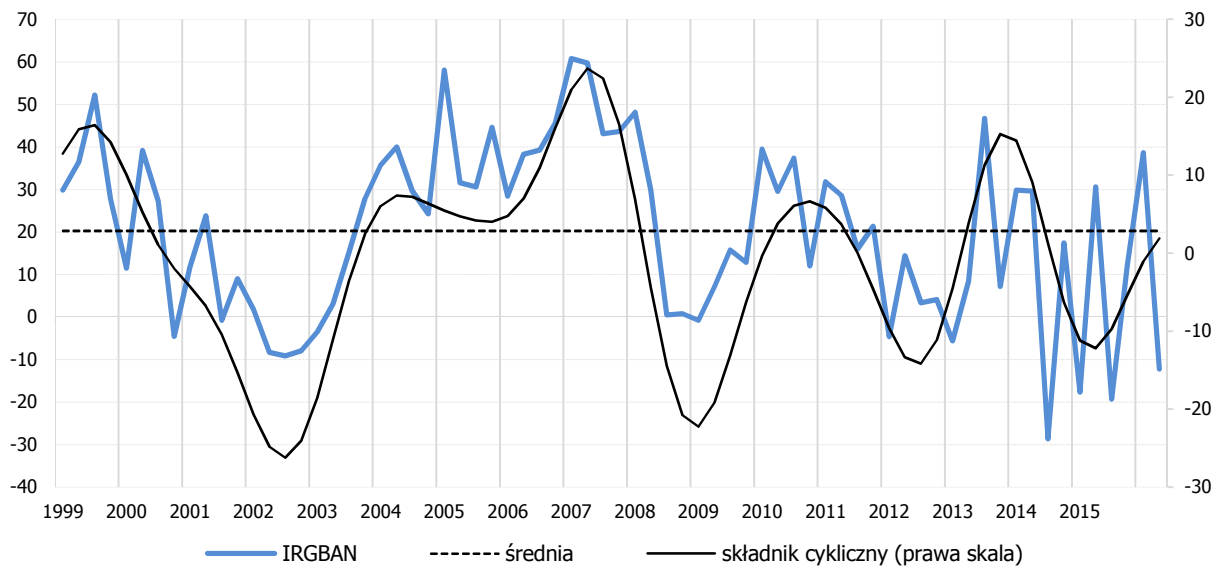
15. 91,7 % ankietowanych przewiduje utrzymanie się obecnego wyniku na operacjach *reverse-repo* w IV kwartale 2016 r. Pozostali spodziewają się jego pogorszenia się. Prognozowana jest stabilizacja zysków z operacji *reverse-repo* również w długim okresie (84,6 % banków).

16. Deflacja sięgnęła w październiku 2016 r. poziomu -0,2 % w ujęciu rocznym. Jest to głównie związane z niskimi cenami surowców. Respondenci z sektora bankowego spodziewają się odwrócenia tej tendencji już w najbliższych miesiącach. 82,4 % badanych spodziewa się wzrostu cen w IV kwartale 2016 r. Pozostali przewidują utrzymanie się cen na niezmiennym poziomie (17,6 %). Oczekiwania dotyczące inflacji w długim okresie są pod wpływem czynników popytowych i tym samym zdecydowanie silniej zorientowane na możliwy wzrost inflacji. Obecnie wszyscy respondenci spodziewają się jej przyspieszenia.

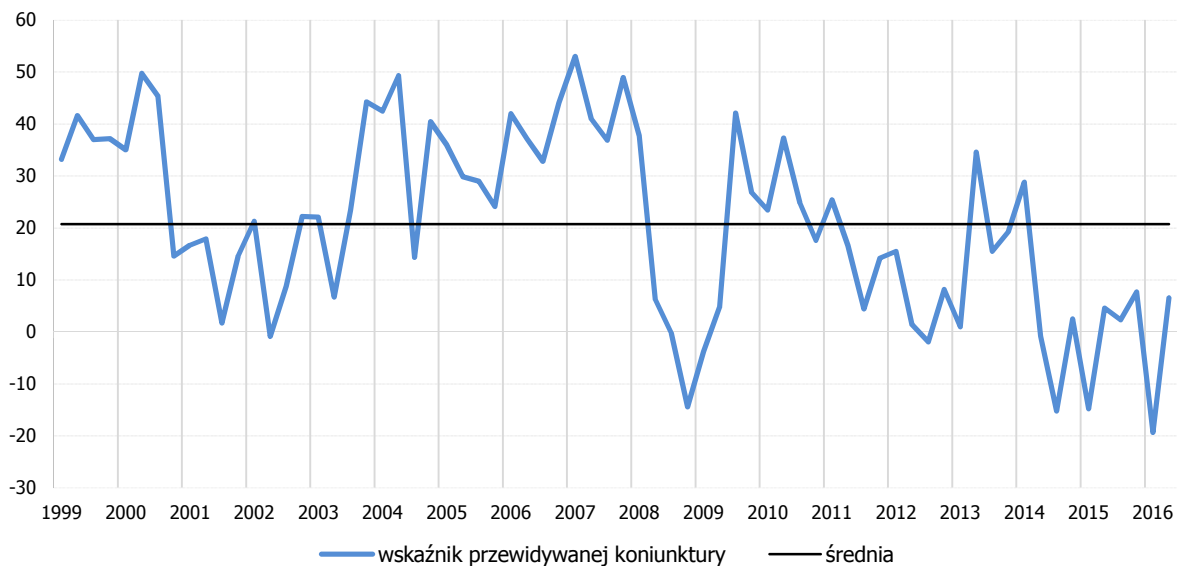
17. Przewidywania dotyczące krótkookresowego kształtowania się realnej podaży pieniądza wskazują na jej zdecydowany wzrost (58,8 %) lub brak zmiany (35,3 %). Długookresowe oczekiwania respondentów co do kierunku ewentualnej zmiany podaży pieniądza wskazują na jej wzrost. Wzrostu podaży w nadchodzącym roku spodziewa się 76,5 % badanych, a po 11,8 % wskazuje na brak zmiany lub spodziewa się jej spadku.

II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

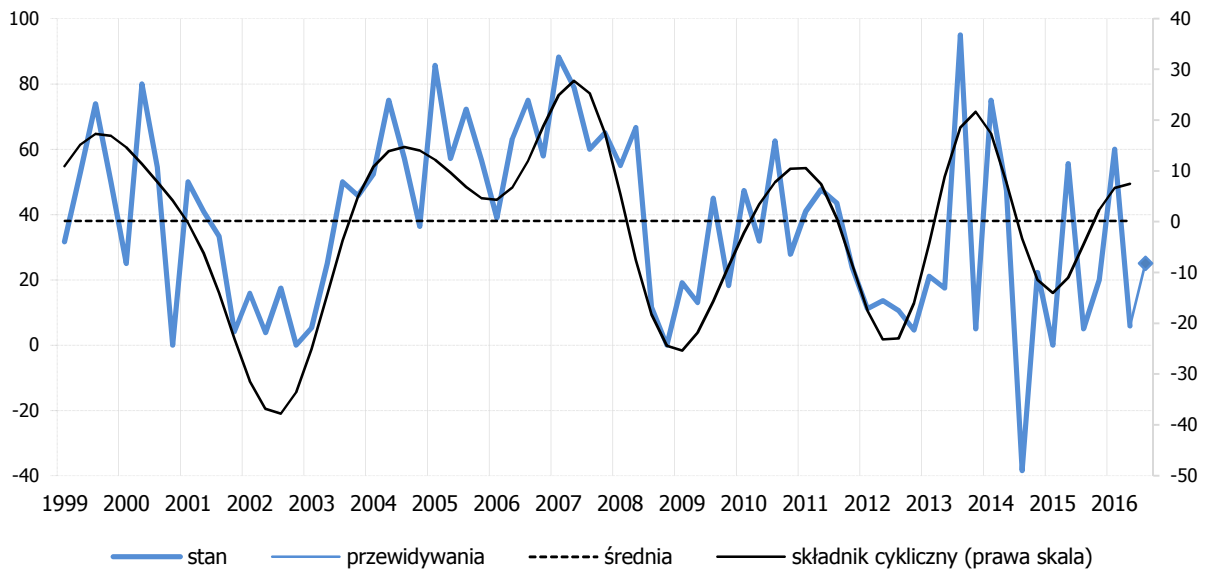
1. Wskaźnik koniunktury w sektorze bankowym

	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
wskaźnik koniunktury (IRGBAN)	-17,7	30,6	-19,3	12,2	38,7	-12,3
wskaźnik prognozowanej koniunktury	-14,8	4,6	2,3	7,7	-18,4	6,5

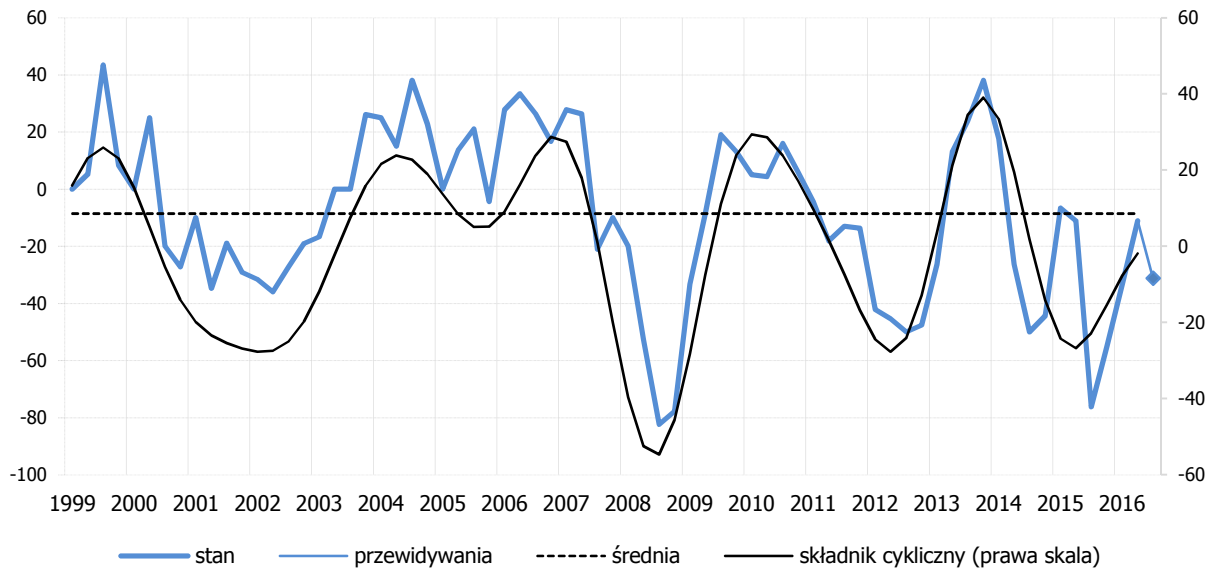

2. Wynik z działalności bankowej (netto)

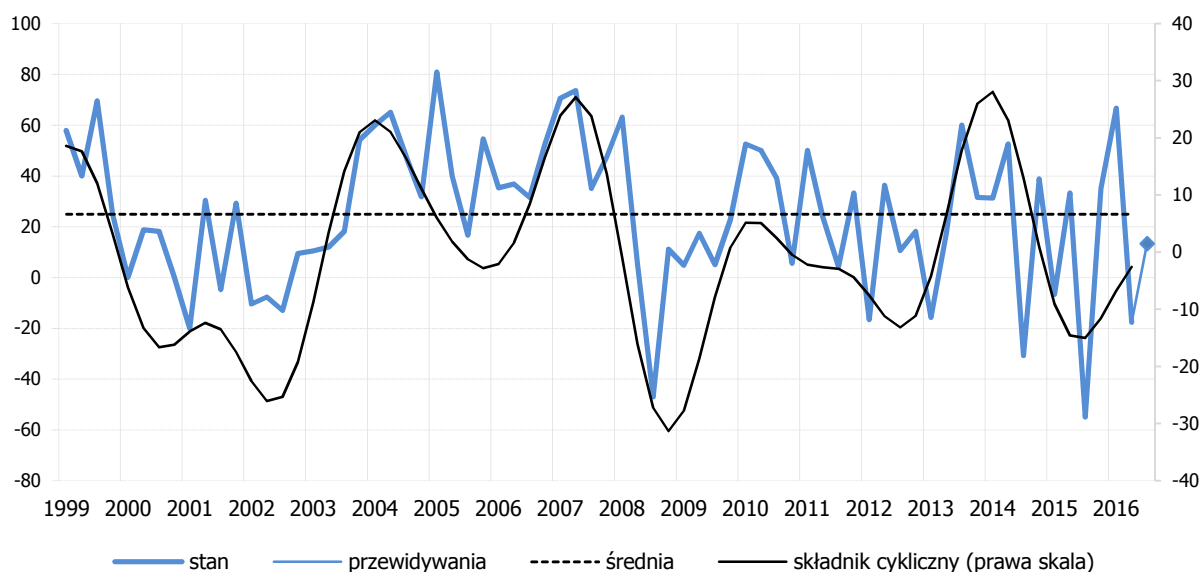
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	61,1	40,0	45,0	80,0	47,1	43,8
2. brak zmiany	33,3	25,0	30,0	0,0	11,8	37,5
3. spadek	5,6	35,0	25,0	20,0	41,2	18,8
saldo (1.-3.)	55,5	5,0	20,0	60,0	5,9	25,0

3. Warunki prowadzenia działalności bankowej

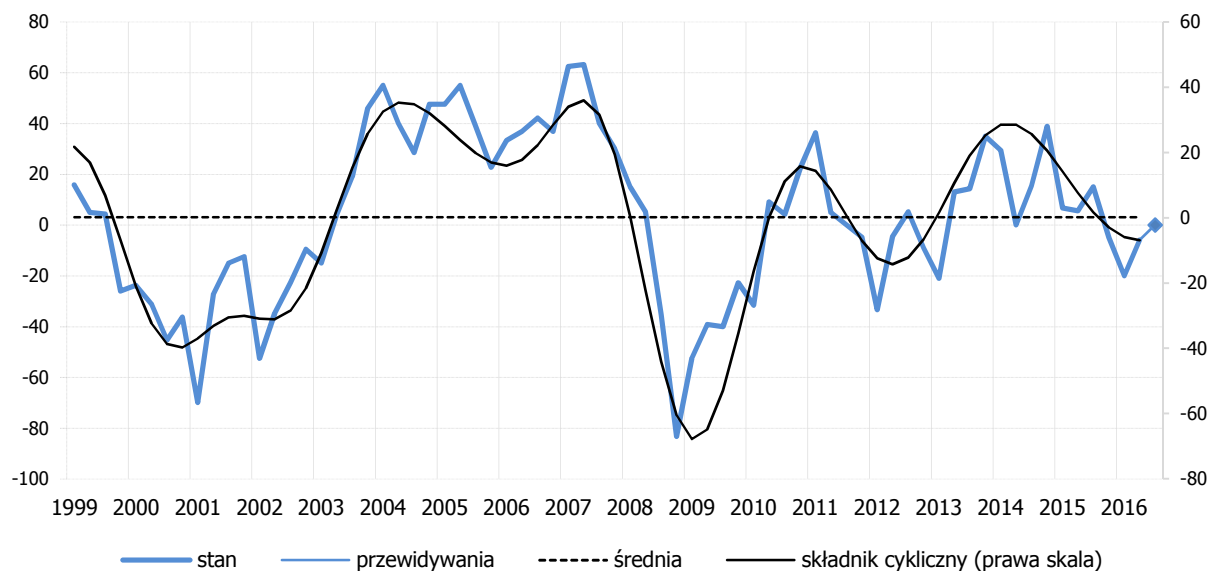
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	5,6	0,0	5,0	0,0	5,6	0,0
2. brak zmiany	77,8	23,8	35,0	66,7	77,8	68,8
3. pogorszenie	16,7	76,2	60,0	33,3	16,7	31,3
saldo (1.-3.)	-11,1	-76,2	-55,0	-33,3	-11,1	-31,3

4. Wielkość wypracowanego zysku

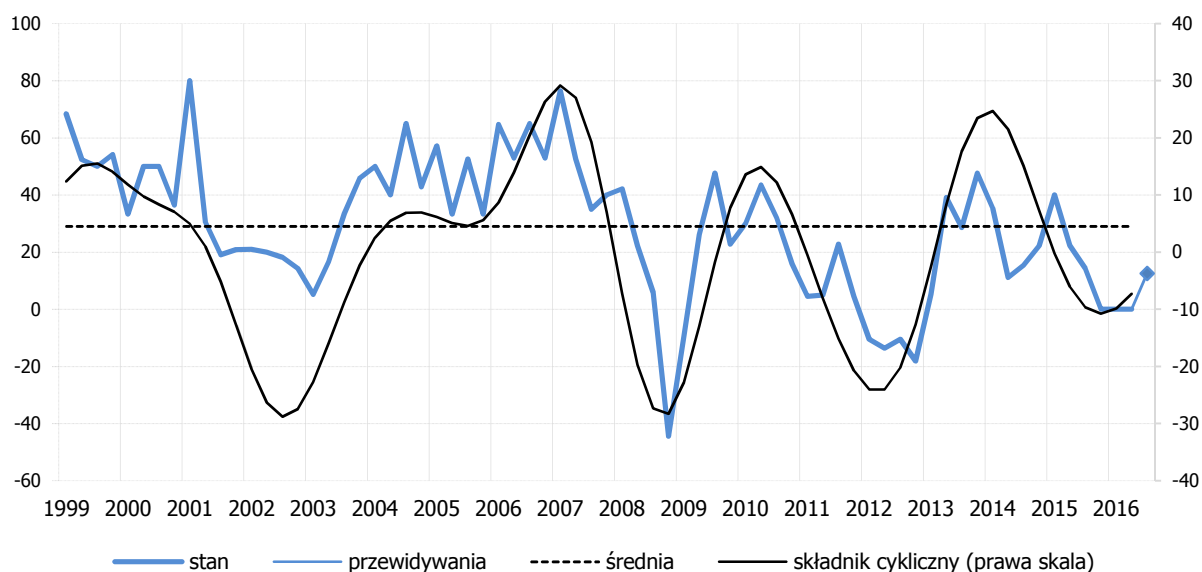
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	55,5	15,0	60,0	80,0	41,2	40,0
2. brak zmiany	22,2	15,0	15,0	6,7	0,0	33,3
3. spadek	22,2	70,0	25,0	13,3	58,8	26,7
saldo (1.-3.)	33,3	-55,0	35,0	66,7	-17,6	13,3

5. Jakość portfela należności

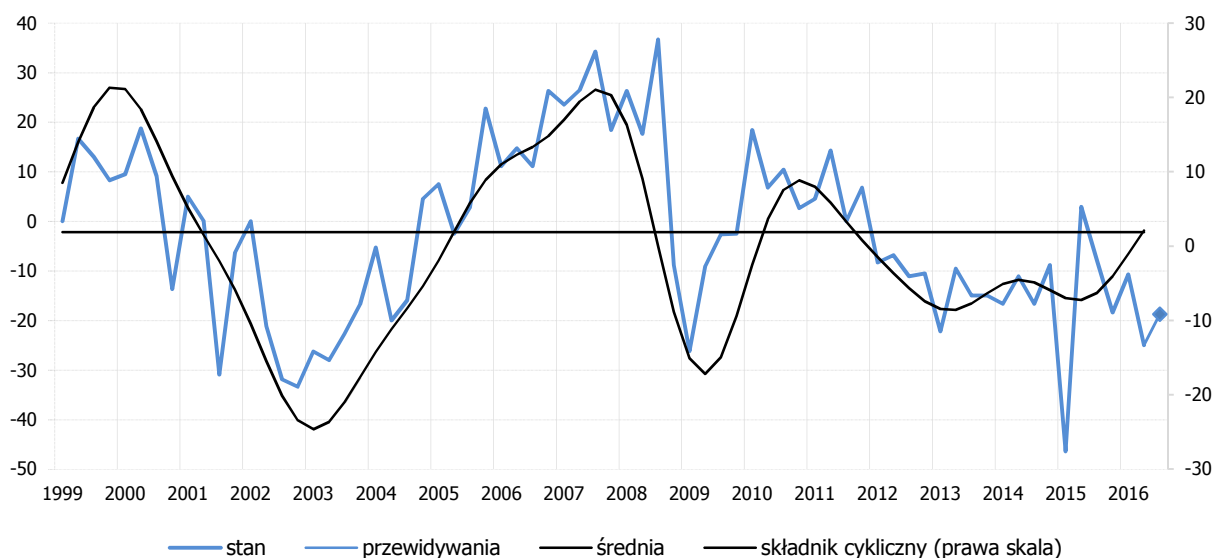
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	22,2	25,0	20,0	20,0	17,6	12,5
2. brak zmiany	61,1	65,0	55,0	40,0	58,8	75,0
3. pogorszenie	16,6	10,0	25,0	40,0	23,5	12,5
saldo (1.-3.)	5,6	15,0	-5,0	-20,0	-5,9	0,0

6. Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi

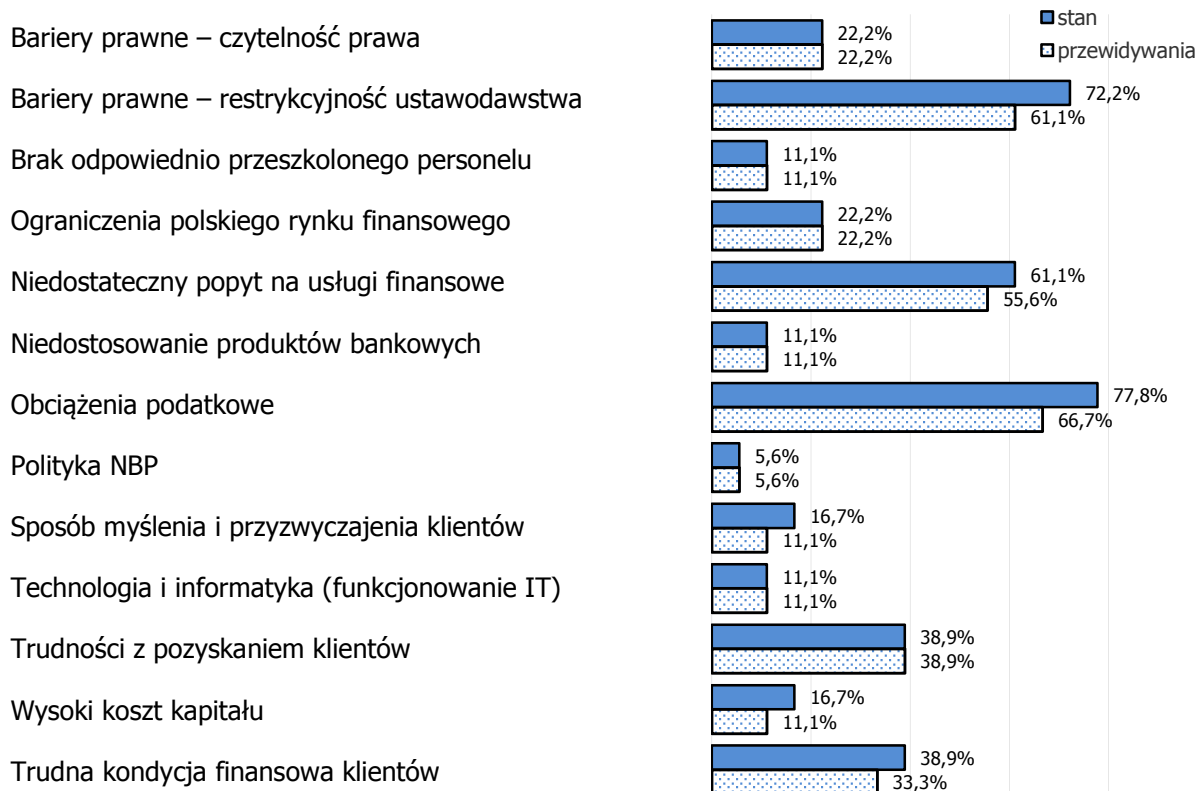
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	27,8	19,0	10,5	6,7	17,6	18,8
2. brak zmiany	66,7	76,2	79,0	86,7	64,7	75,0
3. spadek	5,6	4,7	10,5	6,7	17,6	6,3
saldo (1.-3.)	22,2	14,3	0,0	0,0	0,0	12,5

7. Wielkość zatrudnienia

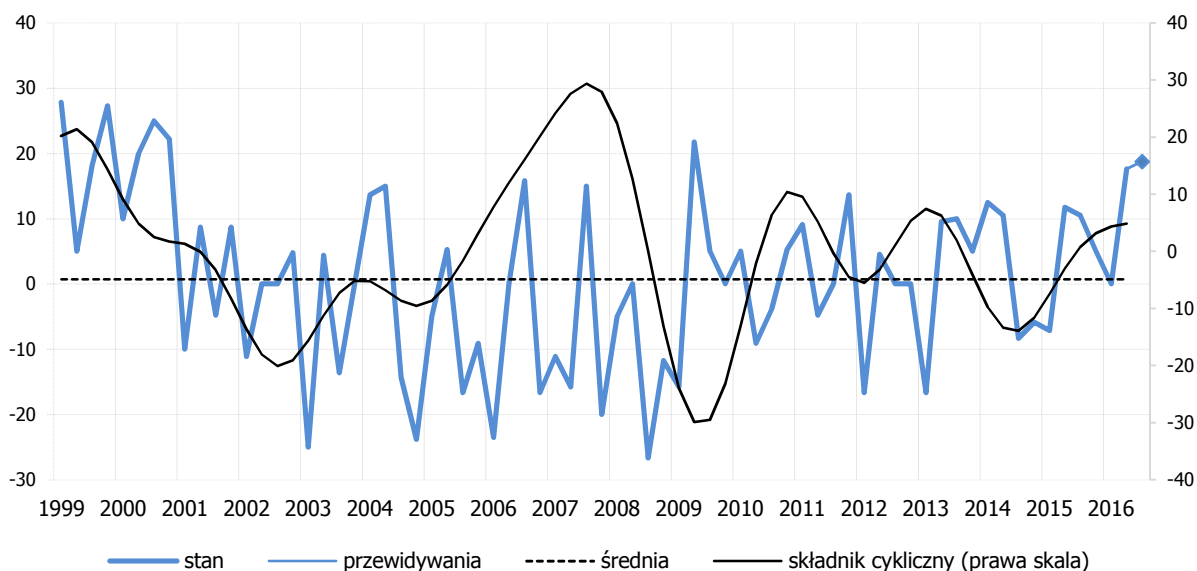

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost >2,5 %	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	6,3
2. wzrost <2,5 %	23,5	10,5	10,5	14,3	6,3	0,0
3. brak zmiany	41,2	63,2	47,4	50,0	37,5	43,8
4. spadek <2,5 %	29,4	26,3	36,8	35,7	56,3	50,0
5. spadek >2,5 %	0,0	0,0	5,3	0,0	0,0	0,0
saldo (1.+2.*0,5-4.*0,5-5.)	2,9	-7,9	-18,4	-10,7	-25,0	-18,8

8. Czynniki ograniczające rozwój banków

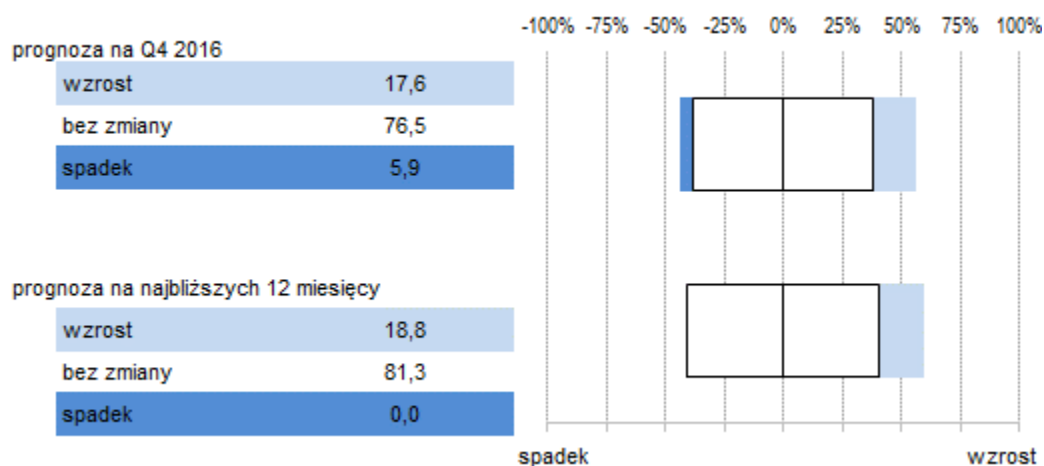

9. Inwestycje kapitałowe

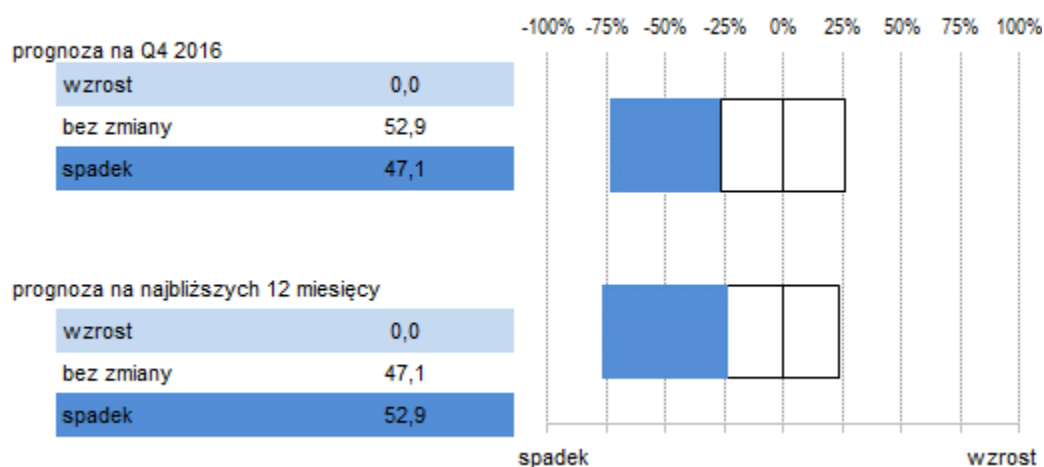

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	17,7	10,5	10,0	13,3	17,6	25,0
2. brak zmiany	76,5	89,5	85,0	73,3	82,4	68,8
3. spadek	5,9	0,0	5,0	13,3	0,0	6,3
saldo (1.-3.)	11,8	10,5	5,0	0,0	17,6	18,8

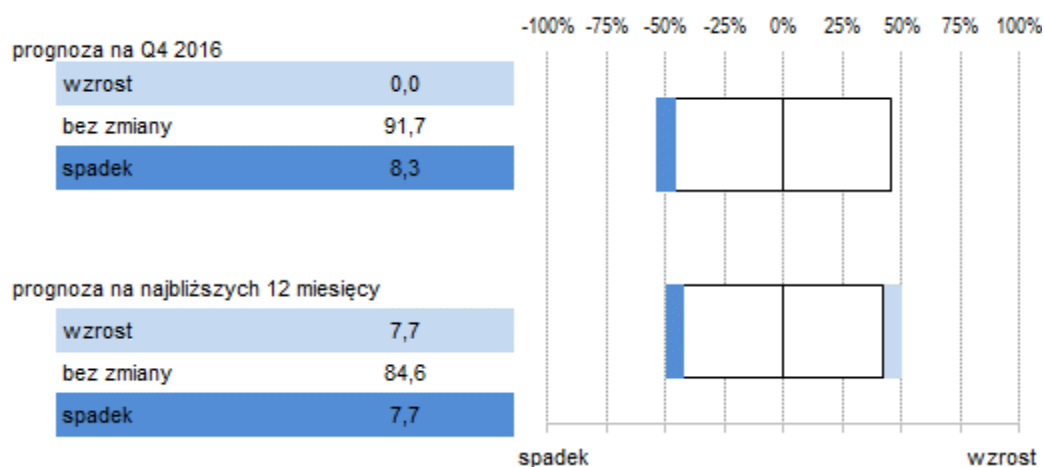
13. Ogólna sytuacja gospodarki polskiej niezależnie od sytuacji sektora finansowego

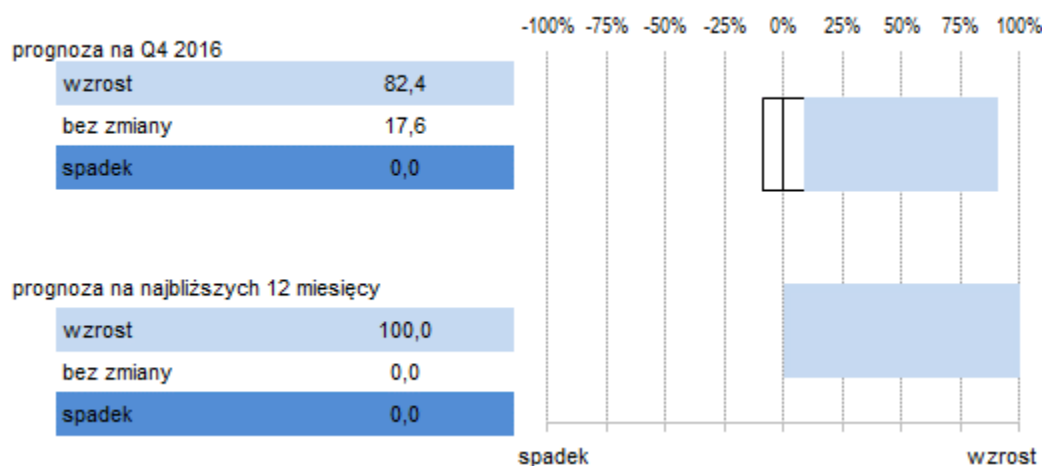
14. Ogólna sytuacja sektora finansowego na tle polskiej gospodarki

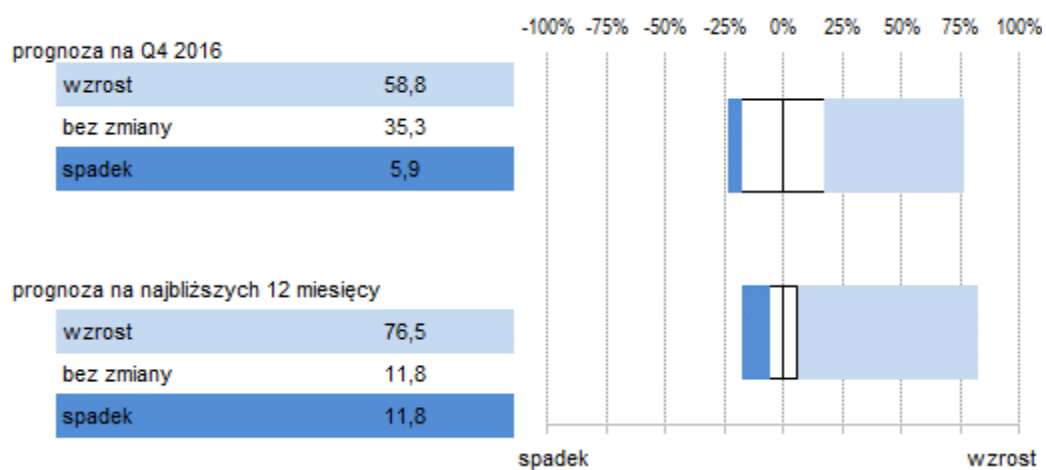
15. Wynik na operacjach *reverse-repo* (pomniejszony o *repo*)

16. Poziom inflacji

17. Realna podaż pieniądza

III. SUMMARY

In the 3rd quarter of 2016 the IRG SGH banking confidence indicator (IRGBAN) decreased from +38,7 pts to -12,3 pts. This was mainly caused by a decrease in the balances of the result on banking activity and of profits. The third component of the indicator – the balance of employment contributed to the decrease to a lesser extent. Banks face some very serious issues now. The most significant ones are the new taxation based on assets, and constant pressure on FX mortgage loans conversion to PLN. Both factors combined may seriously diminish banks' profits. However, the FX conversion law project was introduced in the new form that requires banks only to pay back FX spreads, while conversion is to be achieved by changing the risk weights on those assets. Anyway, putting all those factors together, banks tend to be very pessimistic about their future business prospects.